

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-3941/2015. számú ügyben**

Előadó: dr. Szecskó-Tóth Zsuzsa

Az eljárás megindítása

Állampolgári beadvány alapján az AJB-4919/2014. számú ügyben vizsgálatom tárgyát képezte a Jászárokszállás területén megvalósuló csatornahálózat kiépítése okán kivetett érdekeltségi hozzájárulás megfizetésének gyakorlata. Az egyedi vizsgálat során alkotmányos joggal összefüggő visszásságot nem állapítottam meg, így azt az eljárást lezártam, azonban észleltem, hogy az önkormányzat rendeleti úton szabályozza az utólagos hozzájárulás megfizetését ivóvíz- és szennyvízhálózatra való rácsatlakozás díjának nevezve, és annak tartalma alkotmányossági aggályokat vet fel, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (4) bekezdése alapján hivatalból vizsgálatot indítottam. Ennek során az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ügyre vonatkozóan tájékoztatást kértem Jászárokszállás Város Önkormányzatától.

Érintett alapvető jog

- *a jogállamiság elvéből következő jogbiztonság követelménye* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés „Magyarország független, demokratikus jogállam.”]
- *jogorvoslathoz való jog* [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”]

Alkalmazott jogszabályok

- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.)
- a vízgazdálkodási társulatokról szóló 160/1995. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rend.)
- a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv.)
- a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vksztv. vhr.)
- Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stab. tv.)
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.)
- Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének 38/2013. (XI. 22.) önkormányzati rendelete az ivóvíz- és szennyvízhálózatra való rácsatlakozás díjának megállapításáról (a továbbiakban: Ör.)

A megállapított tényállás

A Jászárokszállási Víziközmű Társulat 3/2003. (10. 28.) számú közgyűlési határozatában a tervezett szennyvízberuházás költségeire tekintettel az érdekeltségi hozzájárulás egységnyi összegét 280.000 Ft-ban határozta meg. A beruházás megvalósulását követően a társulat jogutódjának tekintendő Jászárokszállás Város Önkormányzat Képviselő-testülete az Ör. 1. § b) pontjában a csatornahálózatra való rákötés egyszeri díját lakossági egységenként 280.000 Ft-ban állapította meg. A 2. § (1) bekezdése szerint a rákötésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha a csatornarendszerre csatlakozó magányszemély az 1. § b) pontjában meghatározott összeg 50 %-át előzetesen megfizeti. A (2) bekezdés szerint a rákötési díjat az Önkormányzat részére kell megfizetni a rendeletben megadott számlaszámra.

A Jászárokszállás területét is ellátó Heves Megyei Vízmű Zrt. Üzletszabályzatának 7.1.6. pontja alapján szennyvíz bekötés esetén a kérelem mellett a felhasználási hely szerint területileg illetékes önkormányzat engedélyére is szükség van.

Az Ör. jelenleg is hatályban van, annak alkalmazására a gyakorlatban is sor került a hálózatra utólagosan rácsatlakozni szándékozók esetében.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságait az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszáság megszüntetése érdekében hivatalból is folytathat eljárást. A hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszáság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) és l) pontja alapján a biztos által vizsgálható hatóság a helyi önkormányzat és a közszolgáltatást végző szerv.

A 18. § (2) bekezdésének b) pontja alapján közszolgáltatást végző szervnek minősül – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt tevékenységet végző szervezet. A Vksztv. 2. § 24. pontja szerint víziközmű-szolgáltatás a közműves ivóvízellátás az ahhoz kapcsolódó tűzvíz biztosítással, továbbá a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás, ide értve az egyesített rendszerű csapadékvíz-elvezetést is, mely tevékenységek által megnyilvánuló szolgáltatások közül az egyiket, vagy mindkettőt a víziközmű-szolgáltató a felhasználó részére közüzemi jogviszony keretében nyújtja. Azaz a Heves Megyei Vízmű Zrt. mint víziközmű-szolgáltató az ombudsman által vizsgálható közszolgáltatást ellátó szervnek minősül.

Az Ajbt. lehetőséget ad a jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabály hiányosságával, tartalmi hibájával összefüggő intézkedések megfogalmazására. A *preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat* alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálathoz nélkülözhetetlen módon, eljárása keretében – éppen a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében – áttekinti a releváns jogi szabályozás egyes elemeit, feltérképezi és jelzi a jogalkotó szervezetnek vagy az Alkotmánybíróságnak a normaszöveggel kapcsolatban felmerülő alkotmányossági aggályait.

II. A vizsgált alapjog tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta a biztosok következetesen, zsinórmértékként támaszkodnak az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazzák az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi teszteket.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ezzel összhangban elvi megállapításaim megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind pedig az azt követően meghozott határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket.

Ugyanakkor a IV. Alaptörvény módosítást követően az Alkotmánybíróság 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolásában elvi érveléssel rámutatott arra, hogy az Alaptörvény-módosítást követően „az Alkotmánybíróság (...) a hatályát veszített alkotmánybírói határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Az alapvető jogok biztosaként követni kívánom azt a gyakorlatot, hogy míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásom során irányadónak tekintem a testület eddigi megállapításait.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kimondta, így a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában is rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság alkotmányos követelményének egyik eleme az egységes jogértelmezésen alapuló jogalkalmazás. Nem lehet azonban világos, egyértelmű, és hatását tekintve kiszámítható a norma, ha nem biztosítja az egyértelmű eligazodást, alkalmazást.

A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az állami és önkormányzati döntések jogszabályoknak való megfelelését is. Az Alkotmánybíróság szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogorvoslati jog immánens tartalma az érdemi határozatokkal szemben más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége.¹

III. A vizsgált ügy tekintetében

1. Közcélú vízimunka költségeinek viselése

Jászárokszállás Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja, illetve a (2) bekezdése² és az Étv. 28. § (2) bekezdése³ alapján eljárva alkotta meg az Ör.-t.

Megállapítható egyrészt, hogy az Étv. önkormányzati hatósági határozat meghozatalára ad felhatalmazást – 2009. július 1. előtt szólt úgy a jogszabály, hogy rendelet formájában írható elő a beruházások költségeinek megtérítése –, tehát a rendeleti forma semmiképp nem megfelelő.

Jelen esetben ráadásul a csatornahálózat kiépítése költségeinek áthárítása érdekében írták elő a rákötés egyszeri díjaként azt az összeget, amelyet korábban a Jászárokszállási Víziközmű Társulat érdekeltségi hozzájárulás egységnyi összegeként megállapított.

¹ V.ö. 5/1992. (I. 30.) ABH, 22/1995. (III. 31.) ABH

² Alaptörvény 32. cikk (1) a) pontja szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot; a (2) bekezdés kimondja, hogy feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

³ Étv. 28. § (2) bekezdése szerint, ha a kiszolgáló utat, illetőleg közművet a települési önkormányzat megvalósította, annak költségét részben vagy egészben az érintett ingatlanok tulajdonosaira átháríthatja. A hozzájárulás mértékéről és a megfizetés módjáról a települési önkormányzat képviselő-testülete hatósági határozatban dönt.

Az Étv. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy a törvényt a sajátos építményfajták⁴ tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel, miniszteri rendeletekkel és önálló szabályozó szerv vezetője által kiadott rendeletekkel és miniszteri rendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni. A csatornahálózat mint sajátos építményfajta egyben közcélú vízelétesítmény⁵ is, így pedig a Vgtv. szabályozási körébe tartozik. Vagyis az Ör. esetében sem a formát sem a tartalmat tekintve nem lehet hivatkozási alpnak tekinteni az Étv. 28. §-át.

A Vgtv. 8. § (1)-(3) bekezdései szerint a közérdek mértékét meghaladó, illetve a 7. §-ban nem említett tevékenység – vízimunka, vízelétesítmény építése – többletköltségeit az igénylők kötelesek megtéríteni. A területi közcélú vízelétesítmények, illetve a közcélú vízimunkák költségeit, víztársulat esetén a tagok külön törvény szerint, víztársulat hiányában az érdekeltek érdekeltségük arányában kötelesek viselni (közcélú érdekeltségi hozzájárulás). A közcélú érdekeltségi hozzájárulás hektáronként fizetendő mértékét a vízgazdálkodásért felelős miniszter évente rendeletben állapítja meg. Víztársulat hiányában a (2) bekezdés szerinti költségeket a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezései szerint lefolytatott eljárásban hozott határozatával érdekeltségük arányában az érdekeltekre a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala veti ki.

A közcélú érdekeltségi hozzájárulás intézménye alkalmazásának vonatkozásában további részletszabályokat a Korm. rend. 24-25. §-ai tartalmazzak.⁶ Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a Stab. tv. 29. § (1) bekezdése kimondja, hogy fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy

⁴ Étv. 2. § 18. pontja alapján sajátos építményfajták: többnyire épületnek nem minősülő, közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási, bányászati tevékenységgel és a bányászati hulladék kezelésével kapcsolatos, atomenergia alkalmazására szolgáló, valamint a honvédelmi és katonai, továbbá a nemzetbiztonsági célú, illetve rendeltetésű, sajátos technológiájú építmények, amelyek létesítéskor - az építményekre, építési tevékenységekre vonatkozó általános érvényű településrendezési és építési követelményrendszeren túlmenően - eltérő, vagy sajátos, csak arra a rendeltetésű építményre jellemző, kiegészítő követelmények megállapítására és kielégítésére van szükség.

⁵ Vgtv. 1. számú melléklet 3. pontja szerint csatorna: egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízelétesítmény. 26. pont szerint vízelétesítmény: 26. vízelétesítmény: az a mű (víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyását, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása - ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást -, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja. A 26.a.) pont szerint közcélú vízelétesítmény: az a vízelétesítmény, amely az államnak, illetve a helyi önkormányzatnak törvényben meghatározott vízgazdálkodási feladatait, különösen a víziközművekkel nyújtott szolgáltatást, a vizek kártételei elleni védelmet, a vízkészletek feltárását, megóvását, hasznosítását, pótlását és állapotának figyelemmel kísérését, a vízkészlettel való gazdálkodását szolgálja; közcélú vízelétesítménynek minősülnek továbbá az országos közút és a törzshálózati vasút kiépítését, fejlesztését és fenntartását szolgáló vízelétesítmények.

⁶ Korm. rendelet 24. § (1) Ha a vízgazdálkodási közfeladatok ellátásával összefüggő - a törvény és e jogszabály szerint megállapított - érdekeltségi területen víztársulat nem működik, az állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló vizek és közcélú vízelétesítmények kezelője, illetve tulajdonosa - a Vgtv. 8. § (2) bekezdése alapján - közcélú érdekeltségi hozzájárulás megállapítását kéri. (2) Az (1) bekezdésben megjelölt vizeket érintő - a Vgtv. 35. § (1) bekezdés b) pontja szerint közfeladatot képező - közcélú vízelétesítmények és vízimunkák érdekeltségi területének meghatározásáról, annak határait tartalmazó helyszínrajz elkészítéséről, a vizek vagy a közcélú vízelétesítmények tulajdonosa, illetve kezelője gondoskodik. (3) A megállapított érdekeltségi területen a (2) bekezdésben megjelölt közcélú vízelétesítmények és vízimunkák közérdek mértékéig terjedő költségeire figyelemmel az érdekelteket terhelő költségviselés arányát (érdekeltségi arányt) a) az egységnyi érdekeltségi hozzájárulás összege, valamint b) a hektárban meghatározott ingatlanulajdon, ingatlanhasználat határozza meg. (4) A közcélú érdekeltségi hozzájárulás egységnyi összegét az érdekeltségi területen levő ingatlan használatának jellegét, az érdekeltségi területen levő földterület művelési ágát, a vízimunkáknak és a vízelétesítményeknek az ingatlanra gyakorolt hatását és kölcsönhatását alapul véve kell megállapítani. 25. § (1) A közcélú érdekeltségi hozzájárulás kivetését a 24. § (1) bekezdésben megjelölt állami szerv, illetőleg helyi önkormányzat az érdekeltségi ingatlan fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője megkeresésével a tárgyévvel megelőző évben november 30-ig kéri. (2) A megkereséshez, illetve a hozzájárulás kivetése iránti kérelemhez csatolni kell a) az érdekeltségi terület meghatározó helyszínrajzot, amelyből a tervezett vízgazdálkodási közfeladatokra figyelemmel, az érdekeltségi ténye megállapítható, továbbá b) a költségviseléssel, annak mértékével kapcsolatos, a 24. § (3) bekezdés a) pontja szerint meghatározott adatokat. (3) A jegyző a rendelkezésre álló adatok alapján, illetve hivatalból gondoskodik a közcélú érdekeltségi hozzájárulás megállapításához, kivetéséhez szükséges, a település közigazgatási területén levő ingatlanok ingatlan-nyilvántartási adatainak, a tényleges ingatlanulajdonnal és használatával összefüggő tények megállapításáról. (4) A közcélú érdekeltségi hozzájárulást évente kell megállapítani, illetőleg kivetni. A befizetés határidejét - a közfeladat ellátásának ütemezésére - az ahhoz rendelkezésre álló egyéb pénzeszközök felhasználására is figyelemmel - egy összegben vagy évente több részletben úgy kell meghatározni, hogy az fedezze a közcélú vízimunkák megvalósításának, a vízelétesítmények megépítésének költségeit. (5) A közcélú érdekeltségi hozzájárulást a kivetésről szóló határozatban megjelölt önkormányzathoz kell befizetni. A befizetett hozzájárulást a kivetéssel kapcsolatos költségek levonása után a kérelmező fizetési számlájára kell átutalni. (6) A kivetéssel kapcsolatos költségek fedezetére a közcélú érdekeltségi hozzájárulás 10%-a számítható fel. (7) Az (5) bekezdés szerint átutalt összeg, az érdekeltségi területen a vízgazdálkodási közfeladatokkal járó közcélú vízimunkákra, illetve vízelétesítmények megvalósítására, fenntartására használható fel.

nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Jelen esetben azonban ez a felhatalmazás sincsen meg.

Vagyis az Önkormányzat egy már törvényi és kormányrendeleti szinten szabályozott jogintézményről rendelkezett, figyelmen kívül hagyva annak előírásait, továbbá felhatalmazás nélkül állapított meg jelentős fizetési kötelezettséget a lakosok számára.

A Vgtv. által előírt kormányhivatali döntés esetén a lakosok számára biztosított a jogorvoslati lehetőség, azaz vitatható mind a fizetési kötelezettség előírása, mind annak mértéke, azonban egy önkormányzati rendelet előírásaival szemben nincsen lehetőség egyéni jogorvoslattal élni. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 24. § (1) bekezdés f) pontja alapján a Kúria hatáskörébe tartozik az önkormányzati rendelet más jogszabályba való ütközésének megállapítása, és a megsemmisítéséről való döntés. Ám az erre irányuló nemperes eljárás kezdeményezésére a Bszi. alapján csak a törvényességi felügyeleti jogot gyakorló fővárosi és megyei kormányhivatal, illetve az Alapvető Jogok Biztosa jogosult⁷.

Megállapítom, hogy az Önkormányzat az Ör. megalkotásával és alkalmazásával a jogállamiság elvéből következő jogbiztonság követelményével, valamint a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos visszásságot okozott, és okoz a mai napig.

Fontosnak tartom ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a fizetési kötelezettség ilyen formában történő előírása az, amely kifogásolható, a csatornázási beruházás költségeihez való hozzájárulás összegének mértékét nem vizsgálhatom.

2. A hálózatra történő rákötés engedélyezése

A Heves Megyei Vízmű Zrt. Üzletszabályzatának 7.1.6. pontja alapján szennyvíz bekötés esetén a kérelem mellett a felhasználási hely szerint területileg illetékes önkormányzat engedélyére is szükség van.

A jelenleg hatályos Vksztv. 55. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ingatlan tulajdonosa - ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik - köteles az ingatlant a víziközmű-rendszerbe bekötetni és a víziközmű-szolgáltatást igénybe venni, ha

- a) az ingatlant határoló közterületen olyan, a közműves ivóvízellátás vagy a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás biztosítását szolgáló víziközmű-rendszer helyezkedik el, amihez ivóvíz-bekötővezeték vagy szennyvíz-bekötővezeték és azok műtárgyai kiépítésével közvetlenül csatlakozni lehet, és
- b) az ingatlanon felépített épületre használatbavételi vagy fennmaradási engedélyt adott, továbbá a használatbavételt tudomásul vette az építésügyi hatóság vagy az erre irányuló eljárás folyamatban van.

Az 55. § (3) bekezdése szerint, ha az ingatlan tulajdonosa a bekötés valamennyi műszaki előfeltételét teljesítette, a víziközmű-szolgáltató az ingatlan víziközmű-rendszerhez történő csatlakoztatását és a közszolgáltatási szerződés létrejöttét nem tagadhatja meg.

A Vksztv. 51. § (7) bekezdése szerint a közszolgáltatási szerződésre a Vsztv.-ben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv közszolgáltatási szerződésre vonatkozó előírásait⁸ kell alkalmazni. A Vksztv. vhr. 55. § (1) bekezdése szerint a víziközmű-törzshálózat mentén fekvő ingatlanoknak a víziközmű-hálózatba történő bekötését a víziközmű-szolgáltatónál az ingatlan tulajdonosa vagy egyéb jogcímen használója az ingatlan tulajdonosa írásbeli hozzájárulásának birtokában kezdeményezheti (a továbbiakban: igénybejelentés)⁹.

⁷ Bszi. 48. § (1) és (1a) bekezdések.

⁸ Ptk. 6:256. § (1) Közszolgáltatási szerződés alapján a szolgáltató általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtására, a felhasználó díj fizetésére köteles. (2) A szolgáltató szerződéskötési kötelezettség terheli. (3) A felhasználó a díjat havonta, utólag köteles megfizetni.

⁹ Az igénybejelentésben a bejelentő közli: a) a felhasználási célt, az igénybe venni tervezett ivóvíz mennyiségét, b) nem lakossági felhasználó esetében az elvezetni tervezett szennyvíz mennyiségét, annak minőségi jellemzőit, különös tekintettel a vízvédelmi hatóság által előírt küszöbértékekre, c) a bekötéssel érintett ingatlan címét, helyrajzi számát, a tulajdonos személyét, valamint - ha az nem azonos a bejelentővel - az ingatlan tulajdonosának a bejelentéshez mellékelendő írásbeli nyilatkozata alapján az ingatlanhasználat jogcímét és d) a csatlakozó hálózat, illetve a házi ivóvíz- és szennyvízhálózat kialakításának általános műszaki jellemzőit.

A jogszabály a továbbiakban részleteiben szabályozza az igénybejelentés megtörténtét követő további lépéseket egészen a közszolgáltatási szerződés megkötéséig¹⁰. A rendelet 5. számú mellékletének 1/B. pontja tartalmazza a szennyvíz-törzshálózatba való bekötés iránti víziközmű szolgáltatói hozzájáruláshoz szükséges terv tartalmára vonatkozó előírásokat¹¹.

A vonatkozó jogszabályi helyek alapján megállapítottam, hogy nincsen olyan rendelkezés, amely az előbb részletezetteken felül lehetővé teszi a szennyvízhálózatra történő bekötéshez szükséges további feltételek előírását.

Az önkormányzatnak érthető módon érdeke fűződik ahhoz, hogy a megvalósult közüzemi beruházások költségei viselésében az érintett lakosság is részt vegyen, azonban ez nem jelenhet meg a jelenlegi szabályozás alapján a közüzemi szolgáltató és a fogyasztó közötti viszonyban.

Megállapítom, hogy a Heves Megyei Vízmű Zrt. jogszabályi felhatalmazás nélkül állapította meg Üzletszabályzatának 7.1.6. pontjában, hogy a szennyvíz bekötés esetén szükség van a területileg illetékes önkormányzat engedélyére, és így a jogállamiság elvéből következő jobbiztonság követelményével kapcsolatos visszásságot okozott, és okoz a mai napig.

Intézkedések

A vizsgálat során feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság orvoslása érdekében:

1. Az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem Jászárokszállás Város Polgármesterét, hogy kezdeményezze az Ör. 1. és 2. §-ának hatályon kívül helyezését.
2. Az Ajbt. 32. § (1) alapján felkérem Jászárokszállás Város Polgármesterét, hogy az Önkormányzat a közcélú érdekeltégi hozzájárulás megállapítása, kivetésének kezdeményezése során a Vgtv. és a Korm. rendelet előírásainak maradéktalan betartásával járjon el a jövőben.
3. Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Heves Megyei Vízmű Zrt. vezérigazgatóját, hogy töröljék az üzletszabályzatnak a jelentésben kifogásolt 7.1.6. pontját.

Budapest, 2015. december

Székely László sk.

¹⁰ Vksztv. vhr. 55. § (2) Az igénybejelentés kézhezvételét követően a víziközmű-szolgáltató vizsgálja: a) a víziközmű-hálózat igényelt szolgáltatás teljesítésére való alkalmasságát, annak műszaki állapotát, b) a víziközmű-fejlesztési hozzájárulás fizetési kötelezettség fennállását, c) a műszakilag elérhető szolgáltatás rendelkezésre állását, d) a bekötővezeték és a vízmérési hely létesítésének műszaki feltételeit, e) az ingatlanhasználat jogcímét, valamint az ingatlan tulajdonosának írásbeli hozzájárulásának meglétét, ha a bejelentő az ingatlant egyéb jogcímen használja, és f) üzem esetén a szennyvíz előzetes tisztítását szolgáló berendezés meglétét és a törzshálózatba vezetett szennyvíz minőségi paramétereit. (3) A víziközmű-szolgáltató az igénybejelentést elutasítja, ha a) a törzshálózat műszakilag nem elérhető, vagy annak kapacitása nem elegendő az igényelt szolgáltatás biztosítására, b) bekötővezeték kiépítése vagy átépítése szükséges, és annak költségeit a bejelentő nem vállalja, c) a víziközmű-fejlesztési hozzájárulás fizetésére kötelezett felhasználó a hozzájárulás fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, d) a bekötővezeték kialakításának nincsenek meg a műszaki feltételei, vagy e) az adott felhasználási helyen lejárt határidejű vagy vitatott díjtarozás áll fenn. (4) Az ivóvíz-törzshálózathoz csatlakozó tűzoltásra szolgáló külön ivóvíz-bekötővezeték létesítéséhez a víziközmű-szolgáltató - a katasztrófavédelmi jogszabályok megtartásával - köteles hozzájárulni, ha a tűzoltáshoz szükséges vízmennyiség a házi ivóvízhálózatból és a vízművel össze nem függő más vízvételi helyről nem szerezhető be. A tűzoltásra szolgáló bekötővezetékét külön bekötési vízmérővel kell ellátni. (5) Az igénybejelentést követő 15 napon belül a víziközmű-szolgáltató tájékoztatja a bejelentőt arról, hogy a (2) bekezdés szerinti feltételek maradéktalan teljesítéséhez milyen további feladatokat és fizetési kötelezettségeket kell teljesítenie. E tájékoztatás keretében a víziközmű-szolgáltató: a) megállapítja a víziközmű-fejlesztési hozzájárulás összegét, b) megadja a bekötővezeték tervezéshez szükséges, törzshálózatra vonatkozó műszaki alapadatokat, és c) meghatározza vízmérési hely kialakításának műszaki feltételeit.

¹¹ A bekötés előfeltételét képező víziközmű-szolgáltatói hozzájáruláshoz szükséges terv 1. Műszaki leírás tartalmazza: a) a kérelmező (tulajdonos) nevét, postai címét; b) az ingatlan 60 napnál nem régebbi tulajdoni lap másolatát és ingatlan-nyilvántartási térképmásolatát (TAKARNET rendszerből származó másolat megfelel); c) az elvezetendő szennyvíz napi átlagos és csúcsidei mennyiségét (m³/nap), minőségét; d) az előtisztításra, valamint az előtisztítás utáni szennyvízminőségre vonatkozó adatokat; e) a szennyvízhálózathoz tartozó berendezések (átemelő, szennyvíz előtisztító berendezés stb.) rövid leírását, műszaki jellemzőit. 2. Helyszínrajz (1:200, 1:500 léptékben) feltüntetve: a) az érintett ingatlant és annak helyrajzi számát, illetve házszámát, b) a szennyvízhálózatok nyomvonalát, átmérőjét, anyagát, lejtését, jellemző pontjainak abszolút magassági adatait, c) a szennyvízhálózathoz tartozó berendezések (aknák, szennyvíz-előtisztító berendezés, szennyvízmennyiség-mérő stb.) helyét, d) a szennyvízhálózattal érintett létesítményeket. 3. Nem lakossági szennyvízkibocsátás esetén a szennyvízhálózathoz tartozó létesítmények és berendezések építészeti és gépészeti általános terve. 4. A víziközmű-szolgáltató külön előírására hossz-szelvény és felhasználói egyenérték.